

RUM BAŞKAN ADAYLARININ KIBRIS SORUNUNDAKİ ÖNERİLERİ

FİLELEFTHEROS Rum tarafında yapılacak başkanlık seçimlerinin ardından Kıbrıs sorununda süratli gelişmeler olması beklendiği görüşünü ortaya koyarak seçimlerde yarışan 3 ana adayın Kıbrıs sorununda olacaklara ilişkin önerilerine toplu halde yer verdi.

Gazete "Ertesi Günü İçin 'Cephaneler' Hazır - 3 Ana Adayın Kıbrıs Sorununda Olacaklara İlişkin Önerileri - Anahtarlardan Biri Brüksel'de" başlık ve spotlarıyla yansıttığı haberinde özetle şunları yazdı: "3 ana aday Tasos Papadopoulos, Dimitris Hristofyas ve Yannakis Kasulidis; içinde hareket edebilecekleri çerçeveleri ilan ettiler ve aynı zamanda önerilerini de ortaya koydular. Özellikle izlenecek strateji konusunda ortak noktaları var. Yani iki bölge, iki toplumlu federasyon... Ancak bunun içeriği, adayların ortaya koydukları parametreler ayrı-ayrı analiz edildiğinde farklılık gösterebilir. Adaylar; üzerinde görüş birliği bulunan 8 Temmuz anlaşması eksenini göğüslemeye de birbirlerinden ayrılıyorlar.

Adaylar anlaşmanın ileri götürülmesi ve hayata geçirilmesi konusunda farklı yaklaşımlar ortaya koyuyorlar; şöyle ki:

Tasos Papadopoulos:

İki bölge, iki toplumlu federasyonun "doğru içeriğini" tarif ettiği bir çerçeve ortaya koydu. Papadopoulos; 15 Kasım 2006 Gımbarı mektubuna atıfta bulunarak 8 Temmuz'u araç prosedür; 3 doruk anlaşmasını, kararları ve Avrupa ilkelere ni de müzakere zemini olarak ortaya koyuyor. Dahası; baskıcı takvimleri ve hakemliği dışarıda bırakıyor.

Çözüm çerçevesi Kıbrıs Cumhuriyeti'nin devamına, Avrupa müktesebatının; 'Kıbrıs vatandaşları 2. sınıf Avrupa vatandaşı haline getirecek' daimi sapsmalar olmaksızın Kıbrıs'ın tamamlanma uygulanmasına dayandırıyor.

Önerisinde Maraş'ın Birleşmiş Milletler'e verilmesi ve eş zamanlı olarak, yeniden imarına başlanması yönündeki müzakerelerin başlaması gerektiğine işaret ediyor.

Papadopoulos şunları da öneriyor: İki topluma güven verecek ve 3. Ülkelere müdahale hakkı öngörmeyecek yeni bir güvenlik sistemi.

3. Ülkelere egemenlik hakları (hava sahası, münhasır ekonomik bölge, karasuları) verilmemesi Uluslararası hukuk ve Avrupa hukuku uyanınca göçmenlerin geri dönüş haklarının tanınması. Göçmenlerle ve mülkiyetle ilgili herhangi bir pratik çözümün Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne uygun olması.

Ekonominin birleşmesi.

Ara düzenlemelerin süresinin kısa olması.

Kıbrıs Cumhuriyeti'nin mevcut anayasal rejiminden federasyon rejimine geçiş; yeni yapılar hazır olduğunda ve sonuç getirici şekilde işlemelerinin güvence altına alınmasından sonra gerçekleşecek.

Belirli bir süre sonra Karma İki Toplumlu Anayasa Meclisi'nin; çözümün hayata geçirilmesinin ilk yılında edindiği tecrübeler ışığı altında anayasal değerlendirme yapmasına dair bir anlaşma maddesi var.

Dimitris Hristofyas:

Kıbrıs sorununda 10+1 öneri sundu ve bunları seçim programında analiz ediyor. Hristofyas politikasını; AB müktesebatına, insan haklarıyla ilgili uluslar arası sözleşmelere uygun iki bölge, iki toplumlu federasyon çözümü temeline dayandırıyor. Dimitris Hristofyas'a göre çözümün; Türk işgal askerlerinin ve yerleşiklerin gitmesini ve Kıbrıs Cumhuriyeti'nin askersizleştirilmesini öngörmesi gerekir. Hristofyas gerek prosedürle gerek esas ve taktikle ilgili şunları önerdi:

Çabaların odak noktası 8 Temmuz anlaşmasının hayata geçirilmesidir. Hayal gücü olan ve esnek

bir politika izlenmesi gerektiğine işaret ediyor. İnisiyatifleri; BM Genel Sekreteri'yle ve Güvenlik Konseyi'nin bütün daimi üyeleriyle; AB üye ülkelerinin devlet başkanlarıyla ve Sayın Talat'la görüşme de dâhil olmak üzere bir dizi acil faaliyetleri içerecek.

AB, çözüm çabalarına katılacak ancak Kıbrıs sorunu BM çerçevesinde kalacak.

Türkiye'nin AB üyelik süreci Kıbrıs sorununun lehine kullanılacak.

Müphem bir 'Avrupa Çözümü' adına Kıbrıs Rum tarafının federasyon çözümüne yönelik taahhütlerini ortadan kaldırmak isteyen zararlı ve yıkıcı yaklaşıma katılmıyor.

Meclis'te temsil edilen bütün siyasi partilerin katılacağı Ulusal Konsey'in işleyişi ve ağırlığı güçlendirilecek.

Kıbrıslı Türklerle yeniden yakınlaşma için kapsamlı öneri: (Kıbrıs Türk konuları masası kurulması, Sivil Toplum Örgütleri İşbirliği Fonu'nun devlet yardımı v.b ile işletilmesinin ileri götürülmesi.)

Yannakis Kasulidis:

Seçilmesinden hemen sonra; taktik bir zaman içerisinde Kıbrıs sorununa kapsamlı bir çözüm çerçevesi oluşturulması amacıyla, konusunda uzman ve uluslar arası üne sahip anayasa uzmanları, uluslar arası ilişkiler uzmanları, ekonomistler ve diğer uzmanlardan oluşan bir grup kurma vaadinde bulundu.

Yannakis Kasulidis'in seçim programına göre bu çerçeve 1977 Makarios-Denktaş, 1979 Kiprianou Denktaş ve 2006 Talat-Papadopoulos doruk anlaşmaları kararlarına dayanacak. Bu çerçeve ayrıca; BM'nin süreç içerisinde ortaya koyduğu ve bütün Kıbrıs Cumhuriyeti başkanlarının başarıları olan önerilerin olumlu sonuçlarına, BM Güvenlik Konseyi kararlarına, AB ilke ve değerlerine dayanacak, Avrupa'nın ve dünyanın diğer bölgelerindeki federasyon sistemlerinin işleyişlerinden edinilen deneyimler de dikkate alınacak.

Kasulidis buna paralel olarak

'Kıbrıs için zaferin dört ana kapısı'nı da ortaya koydu. Bunlar esasen bir 'Çözüm Çerçevesi Ulusal Anlaşması'yla ilgilidir ve politika önerisidir. Bu öneri-çerçevesi şu eksikleri içeriyor:

1-Çözüm çerçevesi ulusal çerçevesi anlaşması.(Referandumdaki) 'Evet' ve 'Hayır'ı 'Birlikte' haline getirelim.

2-Kıbrıs Cumhuriyeti uluslar arasındaki diplomatik avantajını yeniden kazansın. (Kıbrıs sorunu uluslar arası gündeme Kıbrıslı Türklerin izolasyon sorunu olarak değil; yeniden istila ve işgal sorunu olarak girsin.)

3-Türkiye'nin Avrupa yönelimlerinden kazanalım. (Kıbrıs sorununda ilerleme olmasının bedelini tamamen ve sadece Türkiye ödesin.)

4-Tam işleyebilir ve yaşayabilir Kıbrıs içi bir çözüm. (Güvenlik-Mülkiyet-Hayata Geçirileceği Garantisi) Yani; çözümün içerden gelmesi gerektiğini öneriyor.

BAŞKAN OLUNCA ERTEŞİ GÜNÜ NE YAPACAKLAR?..

Adayların, seçildiklerinden ertesi günü Kıbrıs sorunuyla ilgili yapacakları ilk hareket ne olacak? Başkanlık seçimlerinden sonra Sayın Talat'la görüşecekler mi, ne zaman görüşecekler?

Tasos Papadopoulos, Mehmet Ali Talat'la (mutlaka 8 Temmuz anlaşması çerçevesi içerisinde) görüşmeyi hiçbir zaman reddetmediğini söylüyor.

Dimitris Hristofyas Sayın Talat'la birlikte kahve içmekten ve diğer adaylardan çok daha fazla görüşme olanağına sahip olduğu Kıbrıslı Türklerle sohbet etmekten korkmadığını söylüyor. Hristofyas 'Bu, açık ve temel ilkelere ve çizgilerimiz içerisinde tutarlı olma hakkımızı elimizden almıyor. Bu, gündemde olacak. İnsani ilişkiler zaruridir' ifadesini kullandı.

